

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tost/21/2018
Identifikačné číslo spisu: 9018200064
Dátum vydania rozhodnutia: 8. januára 2019
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:9018200064.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a členov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dana Wänkeovej, na neverejnom zasadnutí 8. januára 2019, v trestnej veci odsúdenej L. B. pre pokračovací trestný čin nedovolennej výroby a držby omamnej, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 1, 3 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005, o sťažnosti odsúdenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 9. mája 2018, sp. zn. 5T 4/2004, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť odsúdenej L. B. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave uznesením z 9. mája 2018, sp. zn. 5 T 4/2004, podľa § 413 ods. 2 Tr. por. žiadosť odsúdenej L. B., o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 7. mája 2007, sp. zn. 5 T 4/2004, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 26. februára 2014, sp. zn. 1 To 15/2007, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 8. marca 2016, sp. zn. 4 To 3/2015, zamietol.

Uznesenie krajského súdu napadla B. sťažnosťou. Rozhodnutie považuje za predčasné a nesprávne. Súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav ohľadom zdravotného stavu. V znaleckom posudku MUDr. Čerňana č. 21/2007, bolo konštatované, že nie je schopná a spôsobilá výkonu trestu odňatia slobody, liečba bude pravdepodobne celoživotná s nepriaznivou prognózou, ochorenie je potenciálne liečiteľné, nie však vo väzenskom prostredí, výkon trestu bude mať vysoko pravdepodobne nepriaznivý vplyv na jej zdravotný stav, vrátane možného samovražedného konania. Znalci vyslovili i názor, že v zásade je schopná a spôsobilá výkonu trestu odňatia slobody. Už na podklade tohto znaleckého posudku mal súd upustiť od výkonu trestu odňatia slobody. Závery súdom pribratých znalcov sú rozporuplné a nejednoznačné. Ak existujú dôvodné pochybnosti o možnosti či nemožnosti nástupu do výkonu trestu, vzhľadom na fatálny následok, je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie vo vzťahu k jej zdravotnému stavu. Poukázala na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej sa povinnosť zistiť skutkový stav veci viaže aj na konanie o upustení od výkonu trestu odňatia slobody. Uplatnenie tejto zásady predpokladá vykonanie všetkých do úvahy prichádzajúcich dôkazov, vrátane znaleckého dokazovania,

zameraného na náležité zistenie povahy choroby. Žiadala napadnuté rozhodnutie zrušiť a rozhodnúť o upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie s tým, aby doplnil dokazovanie ohľadne sťažovateľkinho zdravotného stavu, na účely zistenia jej schopnosti výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský prokurátor sa k sťažnosti odsúdenej nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd nadriadený (ods. 2 písm. b/ § 190 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť odsúdenej je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§§ 187 ods. 1, 186 ods. 1 Tr. por.). Na jej podklade v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že nie je dôvodná.

V zmysle § 413 Tr. por.

ods. 2 súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

Podľa § 5 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody - miesto výkonu trestu odňatia slobody

ods. 1 trest odňatia slobody sa vykonáva v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, stredným stupňom stráženia a maximálnym stupňom stráženia, v ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a v oddelení na výkon trestu zriadenom v ústave na výkon väzby (ďalej len „ústav“), ako aj v nemocnici pre obvinených a odsúdených (ďalej len „nemocnica“).

ods. 3 ak zdravotný stav odsúdeného vyžaduje zdravotnú starostlivosť, ktorú nemožno poskytnúť v ústave, poskytne sa v potrebnom rozsahu v nemocnici. Ak nemožno poskytnúť zdravotnú starostlivosť ani v nemocnici, poskytne sa na nevyhnutne potrebný čas v inom zdravotníckom zariadení; stráženie odsúdeného zabezpečuje Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) okrem odsúdeného umiestneného v otvorenom oddelení.

Nevyliciteľnou duševnou chorobou je choroba, ktorá síce vo svojich dôsledkoch nespôsobuje smrť postihnutého, ale jeho nespôsobilosť vnímať okolitý svet a reagovať naň spôsobom primeraným duševne zdravému človeku.

Povinnosť súdu postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci (§ 2 ods. 10 Tr. por.) sa vzťahuje na celé trestné konanie, vrátane rozhodovania o upustení od výkonu trestu podľa § 413 ods. 2 Tr. por. Dôsledné uplatňovanie tejto zásady predpokladá vykonanie všetkých do úvahy prichádzajúcich a dostupných dôkazov aj znaleckých, zameraných na náležité objasnenie povahy choroby, pokiaľ sa objavia okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že odsúdený ochorel nevyliciteľnou životu nebezpečnou chorobou alebo nevyliciteľnou duševnou chorobou pred nástupom do výkonu trestu alebo počas jeho výkonu (R 14/1996).

Za nevyliciteľnú duševnú chorobu je možné pre potreby § 413 ods. 2 Tr. por. považovať najmä takú, ktorá formou psychózy zásadným spôsobom narušuje psychiku a psychický stav pacienta, jeho vnímanie reality a orientáciu v realite. Takáto duševná choroba dlhodobo a zásadným spôsobom musí sťažovať schopnosť odsúdeného podrobiť sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, prípadne chápať jeho zmysel, pričom nemožno vôbec očakávať, že by sa v dohľadnej dobe mohla zdravotná prognóza obvineného vyvíjať pozitívnym smerom, naopak, je preukázateľné, že sa bude vyvíjať smerom negatívnym. Depresia sa považuje za duševné ochorenie ohrozujúce život pacienta. Sťažovateľka síce trpí vážnou duševnou chorobou, ktorá nie je úplne vyliečiteľná, je však liečbou ovplyvniteľná.

Vzhľadom na závery znaleckých posudkov a vyjadrenie nemocnice pre obvinených a odsúdených, kde jej bude poskytnutá potrebná zdravotná starostlivosť, krajský súd sťažnosť zamietol.

Nevyliečiteľnou duševnou chorobou je choroba, ktorá síce vo svojich dôsledkoch nespôsobuje smrť postihnutého, ale jeho nespôsobilosť vnímať okolitý svet a reagovať naň spôsobom primeraným duševne zdravému človeku.

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 7. mája 2007, sp. zn. 5 T 4/2004, v spojení s rozsudkami Najvyššieho súdu SR z 26. februára 2014, sp. zn. 1 To 15/2007 a z 8. marca 2016, sp. zn. 4 To 3/2015, bola sťažovateľka odsúdená podľa § 187 ods. 3 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) s použitím §§ 35 ods. 3 Tr. zák., 39a ods. 3, 40 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody tri roky so zaradením na jeho výkon do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Sťažovateľka 27. novembra 2017 podľa § 413 ods. 2 Tr. por. požiadala o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, pretože dlhodobo trpí rôznymi psychickými problémami, čo dospelo do štádia, že sa u odsúdenej objavili suicidálne sklony, majúce stupňujúcu tendenciu a podozrenie na vážnu psychickú poruchu (chorobu), ktorá u nej v latentnej forme pretrváva niekoľko rokov. Existuje reálna hrozba dokonania suicidálnych pokusov a fatálneho následku, ak nastúpi do výkonu trestu odňatia slobody.

Sťažnostný súd zo spisu zistil, že Krajský súd v Bratislave uznesením z 12. júla 2016, sp. zn. 5 T 4/2004, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 2. novembra 2016, sp. zn. 4 Tost 32/2016, podľa § 409 ods. 2 Tr. por. zamietol žiadosť odsúdenej o odklad výkonu už spomínaného trestu odňatia slobody. B. podaním z 19. apríla 2016 požiadala o odklad výkonu trestu, lebo dlhodobo trpí rôznymi psychickými problémami a už vtedy poukazovala na suicidálne sklony (č. l. 1962). Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Trenčín zaujala 28. júna 2016 stanovisko, že odsúdená je na základe predloženej lekárskej správy schopná výkonu trestu odňatia slobody a pre prípad potreby jej bude poskytnutá potrebná zdravotná starostlivosť či hospitalizácia v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a ÚVTOS Trenčín (ďalej len „nemocnica pre odsúdených“).

Vzhľadom na zamietnutie odkladu trestu bola odsúdená 11. novembra 2016, sp. zn. 5T 4/2004, vyzvaná na nastúpenie do výkonu trestu, do ktorého doposiaľ nenastúpila.

Odsúdená 9. decembra 2016 opätovne podľa § 409 Tr. por. požiadala o odklad výkonu trestu pre dlhodobé psychické problémy, prejavované hlbokým depresívnym ladením, pocitmi strachu, úzkosti, napätia, suicidálnymi sklonmi a podozrením na vážnu psychickú poruchu s tým, že na ňu negatívne vplývajú uzavreté priestory. Nemocnica pre odsúdených sa 30. decembra 2016, č. NZVJS-12-66-23-2013, sa vyjadrila, že na základe priloženej lekárskej správy je schopná výkonu trestu odňatia slobody a v prípade potreby jej bude poskytnutá hospitalizácia na psychiatrickom oddelení nemocnice. Na podklade toho krajský súd uznesením z 12. januára 2017, sp. zn. 5 T 4/2004, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo 4. apríla 2017, sp. zn. 4 Tost 6/2017, žiadosť o odklad výkonu trestu podľa § 409 ods. 1, 2 Tr. por. zamietol. Podľa lekárskej prepúšťacej správy MUDr. H. O., psychiatricky Psychiatrickej kliniky Lekárskej fakulty UK a Univerzitnej nemocnice BA, bola odsúdená hospitalizovaná 28. decembra 2016 a prepustená do ambulantnej starostlivosti 29. decembra 2016, na jej žiadosť pre príznaky virózy. Psychiatricka konštatovala absenciu dôvodov na hospitalizáciu proti vôli pacientky, zistené bolo lucídne vedomie, subdepresívna nálada bez suicidálnych myšlienok a tendencií. Najvyšší súd v rozhodnutí vyslovil názor, že postupnosť konania odsúdenej, ktorá sa dostavila na hospitalizáciu 28. decembra 2016 a už nasledujúci deň bola prepustená do ambulantnej starostlivosti s tým, že jej stav nevyžadoval hospitalizáciu, nezvyšuje dôveryhodnosť jej žiadosti o odklad výkonu trestu, naopak by sa mohla javiť ako účelová.

B. bola listom z 11. apríla 2017 opätovne vyzvaná na nastúpenie do výkonu trestu s poučením, že inak bude predvedená, v dôsledku čoho jej budú vyúčtované zvýšené náklady výkonu trestu v plnom rozsahu.

V nadväznosti na to 11. mája 2017 krajskému súdu doručila ďalšiu žiadosť o odklad výkonu trestu podľa § 409 Tr. por., opätovne odôvodnenú psychickými problémami s následkami malátnosti, slabosti, porúch sústredenia, panickými stavmi a suicidálnymi sklonmi. Hospitalizovaná bola od 10.

do 14. mája 2017, na psychiatrickom oddelení Nemocnice sv. Lukáša v Galante pre recidivujúcu depresívnu poruchu a posttraumatickú stresovú poruchu. Nemocnica pre obvinených a odsúdených na výzvu súdu 26. júna 2017, N ZVJS -171/27-2017, zaujala kladné stanovisko k možnosti poskytnúť sťažovateľke vzhľadom na jej zdravotný stav starostlivosť a hospitalizáciu. Nakoľko odsúdená podľa § 409 ods. 1 Tr. por. veta druhá, časť za bodkočiarkou na výzvu súdu nedoplnila tretiu žiadosť o odklad výkonu trestu, krajský súd aj s poukazom na vyjadrenie MUDr. Čerňana z 3. júna 2017 a stanoviska Nemocnice pre odsúdených z 26. júna 2017, o tejto žiadosti nekonal, lebo sa jednoznačne javila ako účelová a 30. júna 2017 odsúdenú vyzval na nastúpenie do výkonu trestu (č. l. 2053). B. 19. júla 2017 podľa § 409 Tr. por. požiadala o odklad výkonu trestu, z dôvodu psychických problémov, najmä suicidálnych sklonov s hrozbou fatálneho následku. Krajský súd v Bratislave uznesením z 13. septembra 2017, sp. zn. 5 T 4/2004, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. októbra 2017, sp. zn. 2 Tost 34/2017, žiadosť B. o odklad výkonu trestu podľa § 409 ods. 2 Tr. por. zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žiadosť bola odôvodnená obdobnými dôvodmi, postavená na už konštatovaných diagnózach. V prípade odsúdenej sa vždy jednalo o krátkodobé, niekoľkodňové hospitalizácie v zdravotníckych zariadeniach, zjavne preto nejde o tak vážne ochorenie, ako to odsúdená prezentuje a ktoré by bránilo nástupu na výkon trestu odňatia slobody. Opakujúce žiadosti sa javia ako účelové, čo už bolo konštatované aj v rozhodnutí najvyššieho súdu. Sťažnostný súd skonštatoval, že súd pri o odklade výkonu trestu neskúma závažnosť choroby odsúdeného, pre ktorú dočasne nemôže nastúpiť výkon trestu odňatia slobody, ale zisťuje či zdravotnícke zariadenie pre obvinených a odsúdených je podľa predložených lekárskejších správ schopné zabezpečiť potrebnú zdravotnú starostlivosť. Ak zdravotnícke zariadenie nie je schopné poskytnúť potrebnú zdravotnú starostlivosť, výkon trestu na potrebný čas odloží. B. bola i 6. novembra 2017 vyzvaná na nastúpenie do výkonu trestu (výzvu prevzala 16. novembra 2017).

Napokon podaním doručeným 28. novembra 2017 B. požiadala o upustenie od výkonu trestu podľa § 413 ods. 2 Tr. por., ktorú odôvodnila rôznymi psychickými problémami, suicidálnymi sklonmi so stupňujúcou sa tendenciou, podozrením na vážnu psychickú poruchu (chorobu) čo má spôsobovať reálnu hrozbu fatálneho následku. Žiadala, aby súd jednoznačne a objektívne u nej preukázal možnosť/nemožnosť výkonu trestu odňatia slobody, aby sa nedopustila suicidálneho konania s fatálnym následkom. Predložila znalecký posudok MUDr. Čerňana č. 21/2017, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, v zmysle ktorého trpí recidivujúcou depresívnou poruchou s pridruženými úzkostnými a fobickými príznakmi, postupne vyprofilovanými do posttraumatickej stresovej poruchy. Prognóza vývoja duševných porúch u odsúdenej je nepriaznivá a psychický stav je obtiažne liečiteľný, liečba je celoživotná a pozostáva z farmakoterapie a psychoterapie, je potrebné predpokladať nutnosť hospitalizácií. Podľa znaleckého predpokladu je z psychiatrického hľadiska neschopná a nespôsobilá výkonu trestu odňatia slobody, jeho výkon by mal nepriaznivý vplyv a došlo by k akútnemu zhoršeniu recidivujúcej depresie ako posttraumatickej stresovej poruchy. Ide o nevyliciteľné duševné poruchy, v prípade závažného stresu je implicitne prítomné riziko dokonania samovraždy.

Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody 19. januára, sp. zn. N ZVJS- 16/27-2018, oznámila, že B. je na základe lekárskej správy schopná výkonu trestu odňatia slobody a pre prípad potreby jej bude poskytnutá zdravotná starostlivosť alebo hospitalizácia (č. l. 2108).

Z dôvodu rozdielneho stanoviska Zboru väzenskej a justičnej stráže a znalca, boli pre zabezpečenie objektivity zistení potrebných k rozhodnutiu súdu, podľa § 142 ods. 1 Tr. por. do konania pribratí súdni znalci MUDr. Klaudia Stanislavová a MUDr. Rudolf Múdry, z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria). V posudku u odsúdenej konštatovali recidivujúcu depresívnu poruchu občas so suicidálnymi ideáciami, zmiešanou úzkostnou depresívnou poruchou s občasnými panickými atakmi, posttraumatickou stresovou poruchou a emočnú nestabilitu. Vyslovili názor, že liečba psychických porúch bude pravdepodobne celoživotná, prognóza je nepriaznivá. V zásade je schopná a spôsobilá výkonu trestu odňatia slobody s rizikami, ktoré môže trest odňatia slobody takto emocionálne labilnej osobnosti priniesť, vrátane samovražedného konania. Výkon trestu odňatia slobody by mal vysoko pravdepodobne nepriaznivý

vplyv v zmysle zhoršenia jej zdravotného stavu. Nemožno tvrdiť, že sa jedná o nevyliciteľné ochorenie, je potenciálne vyliečiteľné, nie však vo väzenskom prostredí, vyžaduje si osobitnú a dlhodobú starostlivosť v špecializovanom pracovisku s použitím špeciálnych liečebných postupov a vyšetrení. Riziko suicidality je u sťažovateľky podstatne vyššie ako u zdravej populácie. Znamenalo by to pravdepodobne veľmi rýchle prehĺbenie dekompenzácie celej emotívnej sféry, potenciálne pravdepodobné a opakované liečebné pobyty v ústavnom zariadení nemocnice pre odsúdených.

Na základe vyjadreného sa sťažnostný súd stotožnil so závermi znaleckého dokazovania nariadeného prvoradným súdom, z ktorých plynie nepochybný záver, že odsúdená je v zásade spôsobilá výkonu trestu odňatia slobody, pričom jej diagnostikované choroby si vyžadujú osobitný prístup a liečbu, a to ústavnú, psychiatrickú a psychoterapeutickú - ochranného typu, na špecializovanom pracovisku, psychiatricko - psychosomatickom s použitím špeciálnych liečebných postupov a vyšetrení. B. v súčasnosti nie je v ústavnej zdravotnej starostlivosti. Pre prípad potreby by jej však mohla byť poskytnutá potrebná starostlivosť a aj trest vykonaný v zdravotníckom zariadení Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Apelačný súd na podklade uvedeného rozhodol tak, ako je vyjadrené v enunciiate rozhodnutia.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.